

מסמך רקע לדיון בנושא:

**דו"ח הוועדה לבדיקת חוק מכוני
כושר (רישוי ופיקוח), התשנ"ד-1994**

גרסת אינטרנט

מוגש לוועדת החינוך והתרבות

כתיבה: יוסי זולפן, עובד מחקר ומידע
אישור: שמוליק חדד-חזקיה, ראש צוות

ז' בחשוון תשס"ב
24 באוקטובר 2001

1. מבוא -

הוועדה לבדיקת חוק מכוני כושר (רישוי ופיקוח), התשנ"ד-1994, קיימה שתי ישיבות באוניברסיטת ת"א, בהן התייחסה, בין היתר לניירות עבודה שהוגשו לה. את הדו"ח הגישה הוועדה לחתימת חבריה בתאריך ה – 15.4.2001 והמסקנות וההמלצות המובאות בו, התקבלו פה אחד. להלן עיקרי ממצאי הדו"ח.

2. חברי הוועדה -

בוועדה חברים: ד"ר ברק ירוחם (יו"ר), ד"ר ברקת פלק, מר אלי סדרס, גבי עטרה דפני, ד"ר מוקי יניב, מר אורי אפק (מרכז הוועדה).

3. הרקע להקמת הוועדה -

מאז חקיקת חוק מועדוני כושר בשנת 1994, הועלו ביקורות והשגות שונות במספר מישורים של אנשי המקצוע המעורבים בתחום. כך, למשל, נטען כי:

1. לא נעשתה התייעצות של יוזמי החוק עם האנשים המעורבים בתחום.
 2. הגדרות מסוימות המופיעות בחוק (סעיף 1)¹, לא ברורות דיין ואף מטעות.
 3. מחקרים רבים בתחום מורים על אפשרות שאיסור כניסת ילדים, באופן גורף, לחדר הכושר, יש בו כדי לפגוע במימוש פוטנציאל ההתקדמות האישית שלהם.
- על רקע כל האמור לעיל מונתה הוועדה, כשמטרתה המוצהרת הינה לבחון את סוגיית אימון ילדים ומתבגרים בחדר הכושר.

על סמך היכרותם של חברי הוועדה את הנושא הנדון ואת הידע העולמי שנצבר בתחום, כמו גם בהסתמך על חוות-דעת ותכתובות שהגיעו לידי הוועדה, בין היתר: מד"ר יצחק קדמן² ומד"ר נעמה קונסטינטיני³, מציינים חברי הוועדה את הדברים הבאים:

¹ הכוונה היא להגדרות הבאות: "מכון כושר" - מקום שבו מתאמנים במכשירים המפעילים את השרירים בתנאים של מאמץ גופני. "קטיף" - אדם שלא מלאו לו 18 שנה.
² מנכ"ל המועצה לשלום הילד.
³ מנהלת המרכז לרפואת ספורט ומחקר במכון וינגייט.

1. חברי הוועדה מאוחדים בדעתם כי הפעילות בחדר הכושר מבחינת איפיונה, אינה שונה מהותית מפעילות גופנית בענפי ספורט אחרים בהם אין הגבלה של גיל המתאמנים הרשאים להתאמן.
2. חברי הוועדה בדעה כי יש להתייחס למכשירי הכושר כאל אמצעי עזר, שאינם שונים מאמצעי עזר אחרים, כגון: כדורי כוח, גומיות כושר וכד'.
 א. אפיוני הגיל השונים מהבחינה הפיזיולוגית, אנטומית, פסיכולוגית ואורטופדית.
 ב. שיטות לאימון להדרכת ילדים ומתבגרים.
 ג. בטיחות.
 ד. ציוד ומכשירים המותאמים לעבודת כוח של ילדים ומתבגרים.
3. חברי הוועדה רואים חשיבות כי בתוכנית הלימודים של הקורס, המכשיר מדריכים לחדר הכושר, ישובצו תכני לימוד בנושאים הנוגעים להדרכת ילדים ומתבגרים כמו:
 - א. אפיוני הגיל השונים מהבחינה הפיזיולוגית, אנטומית, פסיכולוגית ואורטופדית.
 - ב. שיטות לאימון להדרכת ילדים ומתבגרים.
 - ג. בטיחות.
 - ד. ציוד ומכשירים המותאמים לעבודת כוח של ילדים ומתבגרים.

4. המלצות לשינוי חוק מכוני כושר (רישוי ופיקוח), התשנ"ד-1994

- ◀ בסעיף ההגדרות בחוק זה מופיע: "מדריך – בעל תעודת הסמכה לפי חוק הספורט להדרכה בענף הספורט של כושר גופני ובריאות לרבות בעל היתר זמני לפי החוק האמור".
- הוועדה ממליצה להוסיף "הכוללת הרשאה להדרכת ילדים ומתבגרים".**
- ◀ מכון כושר מוגדר בחוק זה כ"מקום שבו מתאמנים במכשירים המפעילים את השרירים בתנאים של מאמץ גופני".
- הוועדה ממליצה לשנות את ניסוח החוק הכללי, שבו למעשה כל מקום בו מצויים מכשירים המפעילים את שרירי הגוף יוגדר כחדר כושר. הוועדה מציעה להגדיר "חדר כושר" בצורה ממוקדת יותר.**
- ◀ "קטין" לפי החוק, הינו "אדם שלא מלאו לו 18 שנה".
- הוועדה ממליצה לבטל סעיף זה (סעיף 5א' וסעיף 5ב'). כמו כן, מציעה הוועדה כי לצורך החוק יוגדר "ילד" כמי ש"לא סיים את צמיחתו".**
- ◀ סעיף 3 בחוק זה, מצייין כי "בכל עת שמכון כושר מופעל, יהיה נוכח מדריך המלמד את דרכי ההפעלה של המכשירים שבו ומפקח על המתאמנים בו".

הוועדה ממליצה להוסיף כי "בכל עת שמכון הכושר מופעל, יהיה נוכח מדריך שקיבל הרשאה מיוחדת לאימון ילדים".

← סעיף 4 (א) בחוק זה קובע כי "מכון כושר יקבל מתאמן קבוע רק לאחר שהמציא לו תעודה רפואית, המאשרת את כשירותו מבחינה רפואית להתאמן בחדר כושר".

הוועדה מבקשת לבחון סעיף זה ולקבוע: מהו פרוטוקול הבדיקה המחייב ומי רשאי לבדוק. כמו כן, מציינת הוועדה את הצורך לקבוע את תדירות הבדיקות הנדרשות לילדים/מבוגרים.

← סעיף 5(א) לחוק זה קובע: "קטין יוכל להתאמן במכון כושר רק לאחר שימציא גם הסכמה של נציגו. ההסכמה יכולה להינתן לאימון אחד או לסוגים של אימונים". סעי' 5 (ב) מציין: "קטין שלא מלאו לו 14 שנים לא יתאמן במכון כושר".

הוועדה ממליצה לבטל את הסעיף לעיל.

← בחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, סעיף 1.ד2(1), מציין כי לא יינתן רשיון או היתר זמני למכון כושר אלא לאחר התייעצות עם מי ששר החינוך והתרבות הסמיכו לכך, ולאחר שנתקיימו מספר תנאים, וביניהם: "רשות הרישוי מצאה כי מכון הכושר ממוקם במקום מתאים, כי המכשירים בו מוצבים במרחק סביר זה מזה, כי לכל מכשיר מוצמדות, במקום בולט, הוראות היצרן לעניין השימוש בשפה העברית, בשפה הערבית ובשפה האנגלית, וכי לקוחותיו של מכון הכושר בוטחו בפרטי הביטוח ובסכומי הביטוח המזעריים שנקבעו לפי סעיף 7 לחוק הספורט".

הוועדה ממליצה להוסיף: "בחדר כושר בו מתאמנים גם ילדים, יימצא מדריך שהוסמך בהדרכת ילדים ומתבגרים".

5. סיכום -

משיחה עם מר אורי אפק, יועץ ועדת החינוך והתרבות ומרכז הוועדה לבדיקת חוק מכוני כושר, עולה כי שינוי חקיקת התואם את רוח המלצות הוועדה, הינו צו השעה. מר אפק מציין את הבעייתיות הקיימת בסעיפי החוק המעגן את מגבלת הגיל, ממנו מתאפשר השימוש בחדרי הכושר ומדגיש את הצורך בתיקונו, כמשתמע מהדו"ח אותו הגישה הוועדה. דעה זו מקבלת משנה תוקף בדבריו של ד"ר ברק ירוחם, יו"ר הוועדה, אשר מדגיש את הצורך ביישום מיידי של מסקנות הוועדה.

6. רשימת מקורות מידע -

1. דו"ח הוועדה לבדיקת חוק מכוני כושר (רישוי ופיקוח), התשנ"ד-1994, 15.10.2001.
2. מר אורי אפק, יועץ ועדת החינוך והתרבות ומרכז הוועדה לבדיקת חוק מכוני כושר, 16.10.2001.
3. ד"ר ברק ירוחם, יו"ר הוועדה לבדיקת חוק מכוני כושר, 17.10.2001.
4. חוק מכוני כושר(רישוי ופיקוח), התשנ"ד-1994.
5. חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968.